

honorem illud vitare; et religiosus ex vi sui status speciali obligatione tenetur illud cavere. Et quantum ad hoc non refert, quod iniure, vel cum injuria parentis acceperit illum statum, quia illa culpa non debet redundare in grave detrimentum religiosi status, seu totius religionis; maxime cum illius injuria particeps non fuerit.

14. *Objectio prima.* — Sed supersunt duæ objectiones. Prima est, quia si quis donavit pecuniam, verbi gratia, eo tempore quo debitum solvere tenebatur, et ideo impotens factus est ad solvendum, quamvis et ipse dando, et alter accipiendo peccaverit, nihilominus donatio valida est, et qui donavit, non potest sua auctoritate pecuniam iterum arripere, neque alius eam dare tenetur; ergo similiter in præsentem.

15. *Objectio secunda.* — Secunda obiectio est, nam si alius filius clericus ordinetur, eo tempore quo ejus pater illius ope et auxilio indigebat, quod non potest in clericatu præstare, ita ut ponamus, vel fingamus in suscipiendis ordinibus graviter peccasse filium ob dictam causam, nihilominus non teneretur postea talis filius clericatum deserere, et militiam vel artem medicam exercere, ut patri subveniat, quamvis in clericatu non possit, sed solum tenetur intra suum statum agere quod potuerit; ergo similiter, etc.

16. *Responsio ad primam.* — Ad priorem partem respondetur primo negando assumptum, si in exemplo servetur proportio, scilicet, quod acceptans talem pecuniam, per se loquendo, injuriam faciat creditori, eam acceptando, nam tunc ratione injuriæ et cooperationis ad damnum alterius restituere tenebitur; sed de hoc alias. Secundo, quidquid sit de veritate exempli, negatur similitudo, quia in debito reali non res ipsa, sed tantum persona ipsa est obnoxia tali obligationi, et ideo quamvis res detur, non transit cum illa obligatio; at vero obligatio ad parentes inest ipsi personæ, et ideo quando ipsa persona se donat religioni, cum illa transit obligatio. Unde si filius, existente patre in gravi necessitate, donaret monasterio res suas, quibus tenebatur ex præcepto subvenire patri, licet peccaret, donatio esset valida, nec posset postea revocari, quia non esset simpliciter contra justitiam, sed contra charitatem, et quia obligatio non inest ipsi rei, sed redundat in eam ratione personæ; ideoque postquam separatur a persona, nullo modo manet obnoxia obligationi; at vero persona filii, quan-

tumcumque se tradat, non potest a se separare illam obligationem. In quo est etiam considerandum pecuniam, verbi gratia, non esse sub actuali dominio creditoris, sed debitoris (in eo enim casu loquimur), et res, quibus filius teneretur subvenire parenti, non sunt etiam sub actuali dominio parentis, sed filii; at vero ipse filius est quodammodo sub actuali dominio seu jure parentis, nam immediatum jus parentis est in ipsum, et non res ejus, et ideo semper ipsum comitatur talis obligatio.

17. *Responsio ad secundam.* — Ad secundam objectionem respondetur, eo exemplo confirmari ultimam partem conclusionis. Quamvis enim casus ille moralis non videatur, illo tamen admissio, dicendum est clericum illum teneri ad subveniendum parenti imprimis in his rebus, vel redditibus, quos titulo et ministerio clericali obtinere potuerit; quod si non sufficiant, tenebitur etiam propriis manibus laborare, exercendo actum non repugnantem, neque indecentem statui clericali; ad actiones autem repugnantes, vel non decentes statui, non tenebitur, quia etiam filius nobilis non cogitur mendicare, ut subveniat parenti; potest enim unusquisque consulere decentiam sui status; clericus autem (et idem de religioso) non solum potest, sed etiam debet, quia per hoc non consulitur principaliter personali honori ejus, sed totius ordinis, seu religionis.

18. *Quæ sit obligatio filii subveniendi parenti in gravem necessitatem post ejusdem filii professionem incidenti.* — *Secunda resolutio, duas partes continens.* — Dico secundo: quando filius professionem fecit, antequam pater in necessitate existeret, et postea necessitas suborta est, tenetur illi subvenire, servato suo statu, et substantiali ordine religionis, non tamen potest eam ob causam mutare statum sine legitima facultate Pontificis, aut suorum Prælatorum. Probo singula. Et imprimis, quod teneatur subvenire, omnes Doctores sine dissensione docent. Et a fortiori probant, quæ dicta sunt in prima assertione; et inde sequitur teneri hujusmodi religiosum ad petendam facultatem ad ea media adhibenda, quæ sufficiant, non vero debere majorem libertatem expetere, quam ad prædictum finem necessaria sit. Quod explicandum est eodem modo, quo in superiori assertionem, quia quoad hæc omnia nulla est ratio differentie inter hos duos casus.

19. *Difficultas, an prælatus teneatur facultatem dare.* —

tatem dare. — Difficultas autem esse potest, an prælatus in eo casu teneatur facultatem dare, sicut in præcedenti. Et quidem si necessitati parentis subveniri possit per media quæ ab ipso religioso, retento habitu, et intra religionem manente, decenter, et sine notabili gravamine religionis, ac sine morali periculo ipsius religiosi, adhiberi possunt, nullus prudens dubitabit, quin teneatur prælatus talem facultatem dare, quia et charitas illum obligat, cum et proximus sit in gravi necessitate, cui unusquisque tenetur subvenire ex superfluo, et multo magis non impedire licitam subventionem alterius. In hoc autem casu, actiones illæ, quibus talis religiosus potest subvenire parenti suo, dici possunt quasi superflue ipsi religioni, et prælato; tenebitur ergo ex charitate per illas subvenire parenti ejus, vel saltem non impedire quominus ille subveniat. Imo videtur etiam teneri ex justitia, quia pater habet hoc jus in filium, ut saltem juxta modum possibilem et commodum statui illi subveniat; ergo injuriam ei facit hoc impediendo.

20. Dubium vero superest, quando necessaria est facultas diu vivendi extra monasterium, vel etiam dimittendi habitum, vel certe si intra monasterium, necesse sit privare monasterium utilitate aliqua, quæ ex actionibus religiosi in ipsum redundabat; an teneatur tunc prælatus dare talem facultatem? In quo Navar., dict. Comment. 3 de Regul., num. 49, negat prælatum teneri in hoc secundo casu ad dandam hanc facultatem, licet in priori teneatur. Nullam vero affert rationem, suaderi tamen potest, quia nec tenetur ex justitia, nec ex charitate. Primum patet, quia religio acquisivit jus absolutum in talem personam, sine ullo onere, vel debito justitiæ, ut supra explicatum est, et alioquin pater non habet jus in filium, qui jam mutavit statum; cum detrimento vero ipsius status, vel cum læsione ejus, cui est acquisitum jus per talem statum, non tenetur subvenire; sed solum ad ea quæ statui non repugnant aliquo ex dictis modis. Nec etiam tenetur ex charitate, quia jam illa subventio non est ei superflua, sed est veluti abscisso membri corporis ad subveniendum alteri; vel est ex actionibus necessariis, seu valde commodis suo monasterio. Alii nihilominus censent teneri prælatum ad dandam hujusmodi licentiam, dummodo aliud detrimentum religioni non sequatur, nisi carere ad tempus utilitate talis personæ; quia hæc non est res tanti momenti,

ut propter eam impediri debeat naturalis obligatio subveniendi parenti; et quia filius religiosus debet subvenire parenti, nihil agendo contra statum suum; exire autem ad tempus propter talem causam, et cum debita facultate, non est contra statum; ergo non habet prælatus rationabilem causam negandi talem facultatem.

21. Mihi prior sententia, simpliciter ac moraliter loquendo, videtur verior, quia ratio facta efficaciter probat non esse hanc obligationem justitiæ. Ad obligandum autem ex charitate, oportebit ut sine incommodo religionis, et quasi ex superfluo possit illa subventio fieri, quod moraliter dici non potest, præsertim quando necessarium est religionem egredi, vel retento habitu, vel relicto, quia in utroque solet esse magnum dispendium religionis, et ideo existimo nunquam ad hoc teneri. At vero si incommoditas religionis tantum esset privari aliqua utilitate temporali, ut, verbi gratia, elemosynis missarum religiosi, vel aliquibus operibus artis, quæ ab eo fieri possent, et essent pretio æstimabilia, tunc considerare oportebit, an illa utilitas sit veluti superflua monasterio, quod alias dives est, vel copiosas habet elemosynas unde alatur. Quod si ita sit, tenebitur ex charitate ob generalem quidem obligationem ejus, specialiter tamen applicatam in hoc casu propter specialem conjunctionem personæ indigentis ad religiosum, qui est membrum talis monasterii, et propter specialem obligationem ipsiusmet religiosi, quam non debet impedire prælatus, si commode potest.

22. *Probatur secunda pars resolutionis tradita.* — Ita ergo exposita prior assertionis pars satis probata est ex dictis in præcedenti assertionem. Altera vero, in qua cum doctoribus tertie opinionis differentiam inter hunc et præcedentem casum ponimus, et primam opinionem amplectimur, ex fundamentis circa illas opiniones adductis, satis probata videtur. Solum superest pauca in particulari declarare: nam in religionis statu quædam sunt principalia, quæ ad substantialem, ut sic dicam, observationem ejus pertinent, quale est habitum religionis retinere, sub actuali obedientia prælatorum ejus vivere, intra claustrum permanentem habitare, et similia. Alia sunt magis particularia et secundaria, ut observantia hujus vel illius cæremonie, aut regulæ cujus transgressio non est directe contra substantiam status, aut alicujus voti. Cum ergo dicimus non posse religiosum contra

voluntatem praelati et religiosum institutum subvenire parenti in necessitate post professionem suborta, id intelligendum est, quando ad eum finem necessarium est religionem deserere, ac prærumpere in his quæ ad priorem ordinem spectant, quod in conclusione explicamus illis verbis, *servato statu, et substantiali ordine religionis*. Et ratio ex dictis est, quia contrarium agendo censetur quis retrocedere, et apostatare statum religiosum, et occupare iterum quod Deo absolute traderat, quod est veluti alienum furari ad subveniendum existenti in gravi necessitate, quod nec propter parentem licet, et maxime furto sacrilego, quale est illud quod committitur usurpando rem semel Deo dicatam, juxta regulam juris, in 6: *Semel Deo dicatum non est ad usus humanos ulterius transferendum*. Item, quia ostensum est superiorem non teneri ex justitia ad dandam hanc facultatem; ergo potest juste violenter cogere subditum ut non egrediatur, vel aliquid simile faciat ad subveniendum parenti; ergo e converso non potest subditus licite id facere invito praelato, alias esset bellum justum ex utraque parte, non fundatum in ignorantia, neque in alia probabili excusatione alterius partis, quod repugnat. Nec vero tunc filius omittens parentem in eo statu agit contra quartum Decalogi præceptum, quia est impotens ad subveniendum illi, cum jam non sit sui juris, et quia præceptum illud, cum affirmativum sit, solum obligat pro capacitate, et possibilitate status, in quo filius invenitur, eo tempore quo occurrit patris necessitas.

23. *Instantia pro parte affirmativa*. — Dices: filius naturali vinculo non solum habet obligationem ad patrem quasi ad quemdam creditorem, sed tanquam ad eum, sub cujus dominio est; et e converso, pater non solum habet jus ad filium, ut sic dicam, sed in filium, tanquam in rem aliquo modo suam; ergo nunquam potuit filius se ipsum ita tradere religioni, quin illud jus paternum integrum maneat, et consequenter pro suo tempore obliget. Tale est enim illud jus, ut licet sit perpetuum, usus ejus non sit perpetuus, sed pro certis temporibus, et cum certis circumstantiis. Et comparari potest cum jure servitutis, quod quis potest habere in domum, verbi gratia, ad habitandum in illa, in hac, vel illa occasione, si occurrerit; quantumcumque enim dominus domum vendat aut donet, secum ferre debet illam servitutem; hæc ergo obligatio filii ad paren-

tem est veluti quædam servitus; non videtur ergo posse extinguere aut diminui propter quamcumque voluntariam traditionem ipsius filii. Confirmatur primo, quia hoc principio usi sumus supra in priori assertione ad probandam illam; ad illud autem parum referre videtur, quod necessitas parentis actu jam esset, quando facta est professio; nam actualis necessitas non præbet parenti majus jus radicale (ut sic dicam), sed præbet quasi actualem usum ejus; et ideo non minus videtur obligare filium quando postea exoritur necessitas, quam cum præcessit. Confirmatur secundo, quia, esto possibilis sit hic modus contrahendi cum religione, videtur tamen nimis durus, et parum consentaneus fini et perfectioni religionis, et ideo nec videtur hæc esse intentio profitentium, nec Ecclesiæ instituentis aut approbantis statum religiosum. Quid enim derogat religioni aut perfectioni, quod traditio, quæ in religione fit, intelligatur facta sub hac conditione, ut jus paternum illæsum servetur; ideoque semper filius teneatur subvenire parenti graviter ejus ope indigenti; ac proinde religio etiam teneatur ei facultatem dare, vel si injuste neget, ipse libere possit eam accipere?

24. *Est probabilis hæc opinio*. — Hæc difficultates ostendunt hanc sententiam non esse adeo certam, quin contrariæ probabiles sint. Nam prima et tertia apparenter suadent secundam opinionem: secunda vero objectio impugnat distinctionem tertiæ opinionis, quam nos sequimur. Nihilominus ad primam respondetur, parentem habere quidem naturali titulo jus in filium, non tamen semper idem et invariabile, quia filius ipse immutabilis non est, sed successione temporis variationem recipit, tum in ætate, et consequenter in libertate, tum etiam in statu. Constat autem evidenter, majus jus habere patrem in filium infantem, quam in jam adultum, et majus ante pubertatem, quam post illam, præsertim intercedente positivo jure. Et eodem modo majus etiam habere jus in filium ante emancipationem, quam in jam emancipatum. Item (sicut supra argumentabamur) per conjugium filii quodammodo minuitur jus patris in ipsum, quia jam incipit esse alterius, et idem est de statu servitutis. Ita ergo in præsentibus dicimus de statu religioso, qui est quidam status servitutis. Non ergo obstat, ut jus patris in filium sit a natura datum, quia naturalia etiam jura variantur, variatis materiis seu objectis eorum. Proprie ergo loquen-

do, non privat filius parentem aliquo jure sua voluntate, sed mutat statum, quo mutato, jus etiam ipsum paternum aliquo modo mutatur, et statui accommodatur: est enim hoc jus veluti relatio, quæ variato termino variatur. Et ideo non fit recta comparatio cum servitute prædii, aut domus, quando res illa, quæ servituti subjecta est, quasi immutabilis perseverat; teneret autem similitudo, si res illa variabilis esset, sic enim de facto contingit secundum varios status ejus, etiam jus servitutis variari; nam res quamdiu fructifera est, subjecta est tali pensioni, quæ cessat, si fiat sterilis.

25. Quod vero status religionis non solum hujusmodi esse possit, sed etiam sit, probatur tum ex ejus excellentia, tum ex absoluta forma vivendi et se tradendi, tum ex testimonio gravissimorum Patrum, qui in hoc negotio ad eos maxime pertinente videntur testes omni exceptione majores: hujusmodi sunt Basilus (cujus sine dubio hæc fuit mens), D. Thomas, Cajetanus, et alii supra citati. Nec videri debet dura hæc conditio in hoc spiritali matrimonio, cum in carnali non videatur, maxime cum non deobligetur religiosus filius subvenire parenti modo suo statui accommodato; qui, regulariter loquendo, est sufficiens, nec propter raros eventus mutandus, aut diminuendus fuit status religionis, aut perturbationi subjiciendus; ex quo majora sequerentur incommoda, quam ex prædicta conditione talis status sequi valeant. Et ideo falsum est non pertinere ad majorem perfectionem hujus status, quod sub hac lege et perfectione institutus sit; per quod ad secundam etiam confirmationem responsum est.

26. Prima ergo confirmatio, ut dixi, non tam impugnat hanc conclusionem, quam superiorem, et distinctionem datam. Unde qui indistincte deberet primam tenere sententiam, concederet totum illud, quod in confirmatione sumitur, et probabiliter responderet, quamvis peccet filius profitendo, quando pater in gravi necessitate esse supponitur, peccasse quidem contra charitatem, nihilominus tamen factum tenuisse, et statum filii fuisse mutatum, et consequenter jus paternum fuisse variatum, et obligationem filii diminutam, quia ex priori culpa, cum solum contra charitatem fuerit, non manet obligatio, nisi a poenitente agenda. Nihilominus sententia posita rationalior semper magisque pietati consentanea videtur, quia non est favor religionis defen-

dere id, quod cum impietate fit, neque est rationabile, ut fraus et dolus alicui patrocinentur. Dico ergo culpam illam non tantum esse contra charitatem, sed etiam contra pietatem, cujus obligatio licet in respectu ad alterum deficiat a formalitate justitiæ, in rigore, et excellentia obligationis superat illam, et ideo non minus obligat ad reparandum damnum illatum, quam quælibet injuria, sicut alibi diximus de injuria in Deum commissa; est enim similis ratio, servata proportione. Quocirca quamvis mutato statu filii jus etiam paternum mutetur, si autem illa mutatio facta est cum actuali injuria patris, cessat ratio talis mutationis ex parte patris, quia non in gravamen ejus, sed illius qui talem injuriam intulit, debet illa mutatio redundare, verbi gratia, si res aliqua esset subjecta certæ pensioni, quamdiu esset fructifera, vel utilis, et dominus talis rei per malitiam, vel injuriam eam redderet inutilem, non liberaretur obligatione solvendi pensionem, sed quod videbatur cessare ex mutatione rei, ratione injuriæ, seu modi, retineretur; ita ergo in præsentibus dicimus filium ratione injuriæ paternæ quasi reincidere in obligationem, quæ per mutationem status auferenda videbatur, seu, quod perinde est, non quamcumque mutationem talis status, sed illam quæ sine injuria patris fit, sufficere ad jus paternum variandum.

27. *Objectio*. — Respondetur. — Objici tamen potest ex prima conclusione contra hanc secundam, ex illo principio D. Thom. et communi, illud impedimentum, quod a principio impediret votum, excusare postea ab obligatione ejus; sed necessitas parentis, si antea existeret, impediret obligationem professionis; ergo postea exorta excusat ab eadem. Respondetur tamen primo, illud principium habere locum in votis simplicibus, non vero in professione, quia illa continent puram promissionem, hæc addit traditionem; multa autem impediunt, et excusant ab obligatione promissionis factæ, quæ nullam habent efficaciam, si donatio et traditio jam facta est, ut in superioribus etiam diximus cum communi sententia: ita respondet Cordub., loco infra citando. Adde vero ulterius illud principium non semper habere locum in impedimento, quod a principio existens reddit quidem votum illicitum, non tamen nullum, quia tunc non semper cessat obligatio ejus, nisi specialis ratio intercedat; hic autem professio non est nulla ratione talis impedimenti. Denique dicere possumus illud esse verum,

si cætera sint paria, vel si sit eadem proportio, quando impedimentum antecedit vel subsequitur, quod in præsentibus non ita est, ut satis declaravimus.

28. *Ultima difficultas.* — Superest solum dicendum de secundo genere actionum, quæ, retento religioso statu, et substantiali ordine ejus, fieri possunt in subsidium patris indigentis. De quibus dubitari potest, si ad illas etiam denegetur facultas a superiore, an possit vel debeat filius illas efficere contra voluntatem prælati. In quo imprimis supponendum est nihil esse agendum cum scandalo, vel cum offensione religionis, quia hæc majora sunt mala; et ideo si prohibitio prælati publica sit, ordinarie non licebit publice agere contra illam, quia non fit sine scandalo, neque sine gravi offensione, multoque minus licebit per vim aliqua conari contra præceptum superioris. Difficultas ergo solum est, an occulte et caute possit in eo casu subvenire parenti. In quo ego absolute et simpliciter censeo, licite posse. Quia vero non in omnibus est æque certum, distinguamus duplices actiones. Quædam enim sunt directe contra regulam, ad quas propterea necessaria est prælati dispensatio quam concedere non vult, ut esse potest, verbi gratia, petere ab amico eleemosynam, vel in religioso Minorum erit manibus accipere pecuniam, et sub hoc ordine comprehenduntur actiones, quæ factæ sine licentia essent contra votum, ut vendere libros, et pecuniam dare alicui. Aliæ sunt actiones quæ non sunt directe contra regulam, nec contra votum, etiamsi absque licentia fiant, sed licentia requiritur propter bonum ordinem.

29. Quoad has ergo posteriores actiones, certum censeo posse fieri in eo casu, vel licentia non petita, si non sit moralis spes ejus, vel etiam denegata. Ratio est, quia tunc immerito et fortasse etiam injuste denegatur, et alioquin jus paternum urget. Item, quia ex duobus malis minus est eligendum; tunc autem detrimentum paternum grave est, religionis autem nullum, vel fere nullum, quia regula non violatur, et ita in rigore nihil fit contra jus acquisitum religioni per professionem. Dices fieri contra regulam, quæ licet non prohibeat simpliciter actionem, prohibet tamen sine licentia fieri. Unde etiam fit contra jus prælati, quod habet, ut sine sua voluntate id non fiat. Respondetur regulam postulare licentiam, vel dandam, vel secundum rectam rationem debitam. Quod maxime

verum est, quando illud opus subest altiori obligationi naturali, quæ alioquin religioni non opponitur; et ideo nec fit contra regulam, nec contra jus superioris, quia tunc non utitur jure suo, sed abutitur. Quapropter etiamsi prælatus in hoc casu non solum facultatem neget, sed etiam sub præcepto prohibeat ne religiosus aliquid hujusmodi faciat in subsidium patris, non tenetur religiosus ei obedire, quia præceptum plane iniquum est et invalidum. Oportet tamen ut jus religiosi seu parentis sit clarum et certum; nam in dubio superiori favendum est, ut est generalis regula. Deinde timendus est nimis vel inordinatus affectus ex parte filii; et ideo non solum suo judicio, sed prudentum consilio, et qui privata affectione careant, gubernetur.

30. At vero de alio genere actionum Corduba, in Sum., quæst. 141 (ubi hanc materiam latius quam alii disputat), sentit non esse licitum, quia illud jam est agere contra regulam quam professus est, et exemplum ponit in religioso S. Francisci, qui pecunias acciperet. Mihi tamen nimis scrupulosa hæc sententia videtur, si pro generali regula accipiatur; nam, quamvis regula id prohibeat, propter talem causam potest ita postulare justam dispensationem, ut prælatus teneatur illam petenti concedere; ergo si injuste denegat, licebit occulte ac sine scandalo ita operari propter eandem necessitatem; nam, licet materialiter videatur tunc fieri contra regulam, non tamen vere ac formaliter, quia tunc ex epikæia, non censetur talis regula obligare. Confirmatur ac declaratur, nam si religioso S. Francisci occurreret occasio subveniendi parenti revera graviter indigenti, accipiendo pecuniam, et tunc non habet opportunitatem accedendi ad superiorem, et occasio sit talis, ut si illam amittat, non habeat moralem spem alterius similis, nonne poterit tunc ille secum ipso (ut sic dicam) dispensare, vel proprius interpretari hic et nunc eam regulam non obligare? Quia quod pro charitate institutum est, contra charitatem servari non debet, ut Bernardus dixit; et quia verosimiliter judicat prudentem prælatum, si ibi adesset, fuisse dispensaturum. In eo igitur casu sine dubio licebit talis epikæia; ergo quamvis petita fuerit a superiore dispensatio, et injuste illam negaverit, si de hoc manifeste constet, ut semper supponimus, id non obstat quominus eadem epikæia uti liceat. Probatur consequentia, tum quia in-

justa negatio dispensationis non potest facere ut lex magis obliget, quam ex se obligaret; nec potest tollere quin interpretatio illa ex se justa sit, et conformis intentioni legislatoris; tum etiam quia perinde est habere prælatum abutentem sua potestate, et injuste nolentem uti illa, cum possit et debeat, ac non habere copiam prælati.

31. *Regula universalis in hoc dubio.* — Quocirca pro regula in hoc puncto ego assignarem, si judicio prudentum prælatus injuste agit, non dispensando, posse religiosum subvenire in illo casu parenti, si potest occulte sine scandalo, quia revera non agit contra statum suum. Si vero casus non est talis, ut prælatus obligetur ad dispensandum, tunc non censeo posse fieri, ipso denegante dispensationem, quia tunc est vehemens argumentum, obligationem regulæ per se non cessare, neque habere tunc locum prædictam epikæiam, et ideo non licebit agere contra regulam, quam alias supponimus obligare sub mortali; nam si minor esset obligatio, non posset esse dubium quin in eo casu cessaret. Non possumus autem in universum dicere prælatum injuste agere negando talem dispensationem, quia materia regulæ potest esse adeo gravis, et juxta morem, et institutum religionis, ut talis dispensatio censeatur cedere in magnum dispendium religionis, et ideo prudentis viri arbitrium in particulari necessarium existimo. De illo autem casu (ut ex illo ad alios fiat conjectura), scilicet, quod monachus S. Francisci pecunias recipiat, non existimo rem esse tam gravem, quin, secluso scandalo, in eo casu liceat; suppono enim ibi non agi contra substantiam voti, quia non intelligitur tunc monachus accipere pecuniam, ut ejus dominium seu proprietatem, imo nec liberum usum habeat, sed solum ut sit veluti quidam minister, per quem dominus pecuniæ illam parenti tribuit, seu ad usum ejus; hoc enim sufficit ad succurrendum necessitati ejus; solum autem illi monacho licet quod ad eum finem necessarium est. Solum ergo potest ibi esse violatio regulæ, quoad materialem, ut ita dicam, contractationem pecuniæ, illam apud se habendo, dum patri eam tradit, vel in utilitatem ejus eam expendit. Hæc autem non videtur esse res adeo gravis, neque ita pertinens ad rigorem et integritatem religionis, quin propter tam gravem necessitatem, et obligationem pietatis, cesset illius observantiæ obligatio, quamvis alioquin sancta et valde religiosa

sit. Et per hæc responsum est sufficienter fundamentis secundæ opinionis, nam cæteras non existimamus doctrinæ a nobis datæ in superioribus esse contrarias.

32. *Quid de parente respectu filiorum, ac de fratribus dicendum.* — Ex his constat quid dicendum sit de parente respectu filiorum; nam generalis regula statuenda est, ad omnia, ad quæ in prædicto casu tenetur filius respectu parentis, teneri parentem respectu filii, quia quoad hoc major est, magisque per se obligatio parentis ad filium, ut supra visum est. Unde hic specialiter addo, in parente probabilissimam esse sententiam, quæ asserit teneri absolute et simpliciter ad succurrendum filio graviter indigenti, etiamsi in principio licite professus fuerit, illi sufficienter providendo, si, hoc non obstante, filius postea in gravem necessitatem incidat. Quia obligatio parentis ad alendum filium est per se, et ideo videtur non variari nec mutari, etiam ratione status religiosi assumpti. Maxime autem posset hoc defendi respectu filii nondum emancipati; nam per emancipationem sine dubio magna ex parte extinguitur obligatio parentis, quia jam videtur functus munere suo; postea vero solum manet naturalis obligatio, quæ ex casu necessitatis oriri potest, et ita quoad illum satis est, quod ejus obligatio sit quasi reciproca et æqualis. Respectu vero filii non emancipati magis videtur urgere dicta ratio. Sed nihilominus non videtur sufficiens ad faciendam exceptionem, nam quando pater licite proficitur, supponitur sufficienter providisse filiis, usque ad emancipationem, et ideo si necessitas postea suboritur, est per accidens; satis ergo est quod in eo casu ita obligetur parens ad filium, sicut filius ad parentem.

33. Ultimo, interrogari potest quid in hoc dicendum sit de fratre respectu fratrum vel sororum. Sed ad hoc, quantum attinet ad impediendam professionem, idem dicendum est quod de primo ingressu diximus. Post professionem vero jam factam, etiamsi fingamus peccatum aliquod in ea intervenisse, nulla potest esse obligatio succurrendi fratribus cum detrimento, vel diminutione status religiosi; quia illud vinculum ad summum obligat ex charitate, et non cum tanto rigore. Unde D. Thom. et auctores fere nullam mentionem illius faciunt; intra religionem vero, servato ordine ejus, manebit obligatio charitatis major quam ad alios proximos, quanto est major conjunctio.